

ZALECENIE RADY**z dnia 11 lipca 2017 r.****w sprawie krajowego programu reform Republiki Czeskiej na 2017 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Republikę Czeską programu konwergencji na 2017 r.**

(2017/C 261/03)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 16 listopada 2016 r. Komisja przyjęła roczną analizę wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2017 r. Priorytety określone w rocznej analizie wzrostu gospodarczego zostały zatwierdzone przez Radę Europejską w dniach 9–10 marca 2017 r. W dniu 16 listopada 2016 r. na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011⁽²⁾ Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Republiki Czeskiej jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji.
- (2) Sprawozdanie krajowe na 2017 r. dotyczące Republiki Czeskiej zostało opublikowane w dniu 22 lutego 2017 r. Zawiera ono ocenę postępów Republiki Czeskiej w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 12 lipca 2016 r., działań następczych podjętych w związku z zaleceniami dla tego kraju z poprzednich lat, a także postępów Republiki Czeskiej w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”. W wyniku analizy Komisja doszła do wniosku, że w Republice Czeskiej nie występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej.
- (3) Republika Czeska przedłożyła swój krajowy program reform na 2017 r. w dniu 25 kwietnia 2017 r., a swój program konwergencji na 2017 r. w dniu 28 kwietnia 2017 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (4) Odpowiednie zalecenia dla poszczególnych krajów znalazły odzwierciedlenie w programowaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI) na lata 2014–2020. Zgodnie z art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013⁽³⁾ Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego z wnioskiem o dokonanie przeglądu oraz zaproponowanie zmian w umowie partnerstwa i odpowiednich programach wówczas, gdy jest to konieczne do wsparcia realizacji stosownych zaleceń Rady. Komisja przedstawiła dalsze szczegółowe informacje dotyczące wykorzystania przez nią tego przepisu w wytycznych w sprawie stosowania działań łączących skuteczność EFSI z należytyim zarządzaniem gospodarczym.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

- (5) Republika Czeska jest obecnie objęta funkcją zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu. W programie konwergencji na 2017 r. rząd planuje nadwyżkę budżetową w ujęciu nominalnym w okresie 2016–2020. W okresie objętym programem w dalszym ciągu spełniony będzie – z marginesem – średniookresowy cel budżetowy, tj. deficyt strukturalny na poziomie 1,0 % PKB. Zgodnie z programem konwergencji na 2017 r. przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB będzie stopniowo spadać do poziomu 32,7 % w 2020 r. Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto te prognozy budżetowe, jest wiarygodny. Wprawdzie zagrożenia dla realizacji celów budżetowych wydają się być zasadniczo zrównoważone, znaczny spadek inwestycji publicznych w 2016 r. spowodowany rozpoczęciem nowego cyklu funduszy unijnych mógłby pociągać za sobą większy niż oczekiwano wzrost inwestycji publicznych w 2017 r. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2017 r. saldo strukturalne spadnie do około 0 % PKB w 2017 r. i -0,2 % PKB w 2018 r., utrzymując się powyżej średniookresowego celu budżetowego. Ogólnie rzecz biorąc, Rada jest zdania, że należy się spodziewać, że Republika Czeska spełni warunki paktu stabilności i wzrostu w 2017 i 2018 r.
- (6) W perspektywie długoterminowej nadal istnieją średnie ryzyka dla stabilności finansów publicznych Republiki Czeskiej. Wiązą się one przede wszystkim z przewidywanym wpływem wydatków publicznych związanych z wiekiem, zwłaszcza w obszarze opieki zdrowotnej i świadczeń emerytalnych. Prognozowany wzrost długookresowych wydatków na opiekę zdrowotną budzi zaniepokojenie, zarówno pod względem zarządzania, jak i opłacalności kosztowej systemu opieki zdrowotnej, która w znacznym stopniu opiera się na droższym leczeniu szpitalnym. Podjęto pewne środki, których realizacja znajduje się na różnych etapach, jednak wyniki nie są jeszcze widoczne. Jeżeli niedawno przyjęte lub planowane środki mające na celu zmianę systemu emerytalnego zostaną wdrożone, mogą doprowadzić w perspektywie długoterminowej do pogorszenia stanu finansów publicznych. Po pierwsze, parlament przyjął przepisy dające rządowi uprawnienia do korygowania mechanizmu indeksacji emerytur w bardziej elastyczny sposób. Parlament rozpatruje także wnioski dotyczące ograniczenia ustawowego wieku emerytalnego do 65 lat i ustanowienia mechanizmu regularnej weryfikacji wieku emerytalnego. Przedmiotem dyskusji są obecnie także dalsze zmiany, takie jak korzystniejsza formuła indeksacji emerytur oraz zróżnicowanie stawek ubezpieczenia społecznego w zależności od liczby dzieci.
- (7) W styczniu 2017 r. parlament przyjął ustawę o odpowiedzialności fiskalnej mającą na celu wyeliminowanie głównych niedociągnięć ram fiskalnych Republiki Czeskiej, które niedawno oceniono jako jedne z najsłabszych w Unii. Należy jednak jeszcze powołać niezależną radę fiskalną do nadzorowania wdrażania tych reguł. Ponadto kluczowe znaczenie dla poprawy skuteczności i stabilności ram fiskalnych będzie miała realizacja nowo wprowadzonych środków.
- (8) Przed Republiką Czeską stoją wyzwania w zakresie zapobiegania korupcji i eliminowania niedociągnięć w dziedzinie udzielania zamówień publicznych. Wprawdzie wdrożono szereg środków przewidzianych w rządowym programie zwalczania korupcji, a inne reformy są w toku, w praktyce jednak korupcji nie ściga się systematycznie. Ogólnie rzecz biorąc, w czeskiej praktyce udzielania zamówień publicznych nadal brak jest odpowiedniej konkurencji, co odzwierciedla wysoka liczba postępowań, w których składana jest tylko jedna oferta, oraz zamówień udzielanych bezpośrednio, szczególnie w sektorze informatycznym. Niedociągnięcia w zakresie wsparcia szkoleniowego oraz brak struktur zamówień zagregowanych i ośrodków kompetencji utrudniają profesjonalizację i uzyskanie dobrej relacji jakości do ceny przy udzielaniu zamówień publicznych. Znamiennie w tym względzie jest również bardzo ograniczone korzystanie z kryterium jakości przy udzielaniu zamówienia. Proces przechodzenia na e-zamówienia nadal napotyka poważne wyzwania. Należy do nich konieczność poprawy krajowego narzędzia elektronicznego: będącej własnością państwa platformy e-zamówień oraz konieczność wyjaśnienia warunków ciągłości stosowania prywatnych platform, które działają już na czeskim rynku e-zamówień.
- (9) Otoczenie biznesowe w Republice Czeskiej jest obciążone dużym obciążeniem regulacyjnym oraz licznymi barierami administracyjnymi, w szczególności chodzi tu o procedury wydawania zezwoleń i prawo podatkowe. We wrześniu 2016 r. rząd przedstawił poprawkę do ustawy o prawie budowlanym i związanego z nią prawodawstwa w celu przyspieszenia i usprawnienia procedury wydawania pozwoleń na budowę poprzez włączenie do niej oceny oddziaływania na środowisko. Poprawka ta jest obecnie przedmiotem kontroli parlamentarnej. Ponoszone przez przedsiębiorstwa koszty przestrzegania przepisów podatkowych są nadal wyższe niż średnia unijna. Niedociągnięcia polegają również na częstych zmianach kodeksu podatkowego. Rozwiązanie problemu nieprzestrzegania przepisów podatkowych pozostaje dla czeskich władz jednym z priorytetów; nie kładzie się jednak dużego nacisku na uproszczenie. Celem oczekiwanej ustawy o podatku dochodowym jest uproszczenie kodeksu podatkowego, ale projekt ustawy nie jest jeszcze dostępny.
- (10) Poziom korzystania z usług administracji elektronicznej w Republice Czeskiej jest jednym z najniższych w Unii, ale od 2015 r. odnotowano jego wzrost. Władze Republiki Czeskiej podjęły kroki w celu poprawy dostępności usług administracji elektronicznej, lecz w wielu przypadkach prace są nadal w toku, a niektórych środków jeszcze nawet nie zainicjowano. Odpowiedzialność za wprowadzanie usług jest rozłożona na kilka ministerstw i zainteresowane strony postrzegają współpracę międzysektorową jako ograniczoną.

- (11) Badania i rozwój są w ostatnich latach prowadzone znacznie intensywniej, ale nie towarzyszy temu poprawa jakości ich wyników. Reformy systemu zarządzania badaniami i rozwojem trwają, ale nie zostały jeszcze w pełni wdrożone. W lutym 2017 r. rząd zatwierdził nową metodykę oceny (Metodika 17 +), której celem jest wzmocnienie mechanizmów związanych z przydziałem środków finansowych na badania podstawowe i stosowane. Podejmuje się szereg środków, które mają ułatwić nawiązanie silniejszych kontaktów między środowiskiem akademickim a przedsiębiorstwami w oparciu o krajowe platformy innowacji, która zapewni tym kontaktom niezbędną strukturę.
- (12) Wyniki nauczania są ogólnie dobre, pogorszyły się natomiast umiejętności podstawowe. Wyniki w dużym stopniu zależą od sytuacji społeczno-ekonomicznej osób uczących się. Wyraźnym problemem są słabe wyniki w nauce osiągnięte przez grupy znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, w szczególności Romów. Szacuje się, że bardzo duża część dzieci romskich przedwcześnie kończy naukę. Wprowadzono znaczną liczbę środków legislacyjnych i administracyjnych na rzecz promowania edukacji włączającej, których wdrażanie się obecnie rozpoczyna. Oczekuje się, że pomogą one zmniejszyć różnice w poziomie wykształcenia i osiągnięciach dzieci romskich i nieromskich. W marcu 2016 r. parlament przyjął zmiany do ustawy o edukacji, rozszerzając edukację obowiązkową na ostatni rok edukacji przedszkolnej i zapewniając tym samym prawo dla młodszych dzieci do miejsca w przedszkolu. Nierówności w systemie kształcenia stanowią jednak barierę dla poprawy jakości kapitału ludzkiego i pogarszają wyniki na rynku pracy na późniejszych etapach życia. Zwiększone wymagania wobec nauczycieli i starzenie się tej grupy zawodowej powodują, że zapewnienie atrakcyjności zawodu nauczyciela pozostaje wyzwaniem. Powodem tego są po części stosunkowo niskie zarobki, chociaż w ostatnich latach płace wzrosły. Po kilku odroczeniach rząd ostatecznie zatwierdził nowy system ścieżek kariery dla nauczycieli i personelu pedagogicznego, aby zwiększyć atrakcyjność zawodu. Przy znacznym wsparciu ze środków unijnych opracowywane są możliwości ustawicznego doskonalenia zawodowego dla nauczycieli, w szczególności jeśli chodzi o działania związane z rozwojem zawodowym ukierunkowanym na nauczanie grup mieszanych i edukację włączającą. Reforma szkolnictwa wyższego została przyjęta przez parlament w styczniu 2016 r. i należy monitorować jej wyniki. Planowana jest również reforma systemu finansowania instytucji szkolnictwa wyższego.
- (13) Stopa bezrobocia w Republice Czeskiej nadal spada. Kurczący się potencjał siły roboczej sprawia, że pracodawcom trudniej jest znaleźć pracowników. Istnieje pewien potencjał pozwalający zrekompensować niedobory siły roboczej poprzez mobilizację niedostatecznie reprezentowanych grup, takich jak kobiety z małymi dziećmi, pracownicy o niskich kwalifikacjach oraz członkowie społeczności romskiej. Zwiększenie działań informacyjnych i zdolności aktywizacyjnych publicznych służb zatrudnienia, wraz z odpowiednią i dobrze ukierunkowaną aktywną polityką rynku pracy oraz zindywidualizowanymi usługami, pomogłyby zwiększyć udział grup słabszych społecznie. Uczestnictwo kobiet z małymi dziećmi w rynku pracy jest utrudnione ze względu na utrzymujący się brak przystępnych cenowo, dobrej jakości usług opieki nad dziećmi, zwłaszcza dziećmi do lat 3, długi okres przysługującego urlopu rodzicielskiego, ograniczone korzystanie z elastycznego czasu pracy przez oboje rodziców i rzadkie korzystanie z urlopów rodzicielskich przez ojców. W ostatnich latach wprowadzono już pewne środki, aby rozwiązać te problemy. Jednakże wyniki na rynku pracy w przypadku pracowników o niskich kwalifikacjach są wyraźnie słabsze niż w przypadku wszystkich pozostałych grup. Parlament debatuje obecnie nad ramami prawnymi dotyczącymi budownictwa socjalnego, które mają ustanowić standardy krajowe i grupy docelowe.
- (14) W ramach europejskiego semestru 2017 Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Republiki Czeskiej, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2017 r. Komisja oceniła również program konwergencji na 2017 r. i krajowy program reform na 2017 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Republiki Czeskiej w poprzednich latach. Komisja wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki fiskalnej i społeczno-gospodarczej w Republice Czeskiej, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez zapewnienie na poziomie unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (15) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program konwergencji na 2017 r. i jest zdania⁽¹⁾, że należy się spodziewać, że Republika Czeska spełni warunki paktu stabilności i wzrostu,

NINIEJSZYM ZALECA Republice Czeskiej podjęcie w latach 2017 i 2018 działań mających na celu:

⁽¹⁾ Na podstawie art. 9 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.

1. Zapewnienie długoterminowej stabilności finansów publicznych, z uwzględnieniem procesu starzenia się społeczeństwa. Zwiększenie efektywności wydatków publicznych, w szczególności przez zwalczanie korupcji i nieskutecznych praktyk w dziedzinie udzielania zamówień publicznych.
2. Usunięcie przeszkód utrudniających wzrost, w szczególności poprzez uproszczenie procedur przyznawania pozwoleń na budowę i dalsze zmniejszanie obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw, wprowadzenie kluczowych usług administracji elektronicznej, poprawę jakości badań i rozwoju oraz promowanie zatrudnienia grup niedostatecznie reprezentowanych.

Sporządzono w Brukseli dnia 11 lipca 2017 r.

W imieniu Rady

T. TÕNISTE

Przewodniczący
